

ARQUEOCEC

FULL INFORMATIU DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA
"PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES"
(Secció d'Història i Art)

Any 4

Núm. 36

Juliol 2014

ACTIVITATS FETS I NOTÍCIES D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

Descobreixen una foguera ritual de fa 55.000 anys a la Noguera

L'equip d'arqueòlegs que durant aquest passat mes de juny ha excavat el jaciment de la Roca dels Bous de Sant Llorenç de Montgai (Noguera) han descobert una foguera feta per l'home de Neandertal que podria ser una de les més grans d'Europa. Fins ara

han pogut comprovar que té més de tres metres d'amplada, i els arqueòlegs creuen que no es feia servir per cuinar sinó per fer-hi focs rituals.

Tal com ha explicat el director de l'excavació, Rafael Mora, una foguera amb aquesta funció "no és estranya", i l'ha equiparat amb les que es fan ara per

Sant Joan per donar la benvinguda al solstici d'estiu.

Els arqueòlegs que durant el mes de juny han excavat el jaciment de la Roca dels Bous centren la recerca precisament a intentar explicar la funcionalitat que podria tenir una acumulació de cendres de més de tres metres de diàmetre, originada fa 55.000 anys. Les seves grans dimensions, més del triple de les que s'havien trobat fins ara, converteixen aquest foc en gairebé únic a Europa. Les primeres anàlisis de la foguera i de les cendres constaten diverses restes de fauna carbonitzada d'espècies poc habituals, com panteres i carronyaires.

Una associació compra el castell segarrenc d'Alta-riba, del segle XI, per reconstruir-lo, però Patrimoni tant sols autoritza refer les ruïnes existents. Els propietaris indignats amenacen d'abandonar tot el projecte.

Les ruïnes, però, estan declarades Bé Cultural d'Interès Nacional i, a més, la parcel·la està inclosa en el POUM d'Estaràs com a zona verda, i per tant la Comissió de Patrimoni de Lleida només aprova el coronament de la torre de defensa i tapar-ne els forats existents. Aquestes circumstàncies enfronten l'associació d'Amics del Castell directament amb

l'arquitecte Jaume Fresquet dels serveis territorials de Lleida a qui acusen de "despòtic", i també demanen la dimissió del cap dels serveis territorials.

Jaume Fresquet considera que el dictamen de Patrimoni és, de fet "favorable" però creu que el conflicte sorgeix perquè interpreten que limitem els seus drets urbanístics, però hi ha edificabilitat permesa.

L'Associació ha portat l'expedient a la Direcció General de Patrimoni "Encara no ens han respost per escrit, però ens plantegen fer projectes diferents per la zona protegida i a la que no. Això és marejar la perdiu" "De moment ho hem aturat tot. Però si aquesta és la solució, ens plantegem abandonar el projecte i segons la llei, per executar el POUM ens han de comprar la parcel·la", afirma David Miquel president de l'Associació.

UNA ESCALA PREHISTÒRICA Cornia o Curnia Nou (veure Arqueoc 24), s'ha endut una sorpresa. Els treballs realitzats han permès destapar l'escala interior del talaiot principal del recinte, que estava obstruïda. Amb la intervenció, aquest accés s'ha recuperat i ha quedat totalment practicable, i ara els arqueòlegs estudien la possibilitat de ser utilitzada pels visitants. Segons Antoni Ferrer, codirector de l'excavació, es tracta d'una escala prehistòrica que comunica l'entrada al talaiot amb la coberta de la construcció << Està ben conservada i per les seves característiques podríem dir que és única a Menorca >>.

L'equip d'arqueòlegs va començar la campanya el passat mes de maig, i el seu objectiu era l'excavació de la part superior del talaiot principal, on encara hi ha estructures per estudiar. Els arqueòlegs treballen en aquest jaciment des del 2007, amb el permís de la propietat i és visitable per al públic.

3

L'Ajuntament de Roses demanarà permís al Parc Natural del Cap de Creus per fer realitat la senyalització de tres rutes megalítiques

L'alcaldesa de Roses, Montse Mindan en el marc de la presentació del programa d'activitats previstes del passat Maig Megalític, va afirmar que en aquests moments el turisme s'inclina més pel patrimoni megalític i el natural, esdevenint un producte turístic de referència, per la qual cosa l'alcaldesa ha anunciat que es disposa d'un projecte de senyalització, aplicable a les noves tecnologies amb codis QR, de tres rutes megalítiques de Roses, amb el mateix punt de sortida i d'arribada.

El president dels Amics dels Parcs naturals de l'Albera i Cap de Creus (APNACC) ,Sebastià Delclòs Pitruc, va reivindicar la protecció dels monuments megalítics remarcant que “dels 150 que hi ha a la comarca només un ha estat declarat BCIL (Bé Cultural d'Interès Local), que és el de la Creu d'en Cobertella, i és força penós, sobretot, quan fa 17 anys que estem al voltant del megalitisme”. Delclòs ha apuntat que “la majoria els hauria de declarar el Consell Comarcal de l'Alt Empordà, ja que els ajuntaments amb menys de 5.000 habitants no hi tenen potestat” i va denunciar que “ho tenim força malament doncs fa 8 anys que estem intentant que es declarin 100 barraques de pedra seca de la Garriga d'Empordà i no hi ha manera”.

Nous fòssils d'Atapuerca aporten llum a l'origen dels neandertals

Els científics varen presentar el passat mes de juny una sorprenent col·lecció de 17 cranis fòssils desenterrats en aquest avenc i datats uns 430.000 anys. S'atribueixen a una espècie humana extingida però relacionada amb els neandertals, que més tard van prosperar per Europa i Àsia, entre 250.000 i 40.000 anys enrere.

Són els fòssils més antics coneguts que mostren característiques neandertals clares, tot i que els científics no els consideren com a tals. Tampoc són Homo heidelbergensis com s'havia cregut a partir de restes trobades anteriorment, perquè les anàlisis d'ADN ho han descartat. Així doncs, pertanyen a un

nou grup que hauria viscut a la zona i estaria a mig camí entre els homínids arcaics i els neandertals.

En la recerca hi han participat investigadors com Eudald Carbonell , de l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social de Tarragona i també la Universitat Rovira i Virgili, juntament amb altres centres de l'estat.

LA HISTÒRIA SECRETA DE LA VENUS DE WILLENDORF

Investigacions microscòpiques fetes a la mundialment famosa estatueta del període Gravetià (ara fa entre 30.000 a 22.000 anys), portades a terme en el Museu d'Història Natural de Viena per Alexander Binsteiner, han revelat tres aspectes increïbles, que quan s'ajunten expliquen una història secreta d'aquesta estatueta paleolítica i dels seus autors.

*La pedra calcària d'aquesta Venus d'11 cm. prové, quasi segur, de la regió a l'entorn de la ciutat moraviana de Brno, a 136 quilòmetres al nord-est de Willendorf.

*L'origen de les fulles de ganivet de sílex descobertes junt amb la figureta són de Moràvia del Nord, uns 150 Km. més al nord.

*La Venus de Willendorf originalment havia estat completament pintada amb ocre vermell, i, donades les associacions rituals d'aquest material, significa que la figura hauria estat un objecte de culte.

La venus de Willendorf es va registrar com a coberta amb una gruixuda capa d'ocre vermell quan fou trobada el 1908. Malgrat això, sembla que una neteja massa entusiasta va eliminar la major part d'aquesta coberta.

Aquestes troballes semblen evidenciar migracions estacionals de llarg abast de la gent de l'Edat de Gel Gravetià, que es traslladaven dels campaments d'estiu als d'hivern fa entre 30.000 a 27.000 anys enrere. Aquests grups de gent haurien passat les estacions més càlides a les terres altes i fredes, mentre que a l'hivern s'establirien a la vall del Danubi. Aquesta ruta els portaria pels territoris on podien obtenir el material adient per tallar l'estatueta, i recollir els nòduls de sílex del nord de la regió de Moràvia, on farien les eines abans de carregar-les tot el camí cap el Danubi durant els mesos més durs de l'hivern.

Moltes figuretes estaven amagades en els habitatges amb alguns individus enterrats en petites fosses. Sembla possible que els caçadors nòmades de l'Edat de Pedra portarien aquests petits, i per tant portàtils, ídols amb ells quan es traslladaven d'un campament a un altre.

